

Рисунок 2. Результаты исследования 2023 г.

На основании анализа данных из исследований, проведенных в разные годы, становится очевидно, что при выборе ВУЗа на незначительное количество студентов оказывает влияние мнение родителей, и лишь у небольшого процента студентов отсутствовали альтернативные варианты.

Не менее значимыми факторами являются престиж университета и его географическое расположение.

Помимо этого, мы в устной форме опросили студентов нашего ВУЗа, насколько важными были для них финансовые аспекты при выборе университета.

Для подавляющего количества студентов (73,7%) стоимость обучения была тем фактором, который не может быть проигнорирован.

Какие критерии могли повлиять на выбор нашего университета?

- Трудоустройство выпускников. 85% выпускников университета получают работу по специальности в течение первых трёх месяцев по окончании обучения;

- География сотрудничества университета. КарУ сотрудничает с такими странами, как США, Россия, Южная Корея, Литва и т.д;

- Фонд научной библиотеки. В нашей библиотеки насчитывается 1,8 миллиона книг и 60 тысяч документов в электронной библиотеке;

- Гранты Министерства образования РК и образовательные гранты за счет средств местного бюджета. В университет обучается 12 тыс. студентов, из них 5817 человек по государственным образовательным грантам;

- Совместные образовательные программы двойных дипломов. Университет предлагает программы двойных дипломов в бакалавриате и магистратуре.

Литература

1. <https://buketov.edu.kz/>.

Исмаил Т.А., 1 курс (Қарағанды Бөкетов университеті)
 Ғылыми жетекші – э.ғ.м., аға оқытушы Бердиходжаева М.С.

ҚАРЖЫНЫҢ БОЛАШАҒЫ: БУХГАЛТЕРЛІК ЕСЕПТІҢ БИЗНЕС ЭВОЛЮЦИЯСЫНА ӘСЕРІ

Ежелгі адамзат қоғамында адамдар өздеріне қанша және қандай нәрсе керек, оларды даярлауға қанша жұмыс уақыты кетеді деген сұрақтарға жауап іздеді. Сол туралы К.Маркс та жазды: «Қандай да бір қоғамда өмір сүруге қажет нәрселерді өндіру қанша жұмыс уақытын

қажет етеді деген мәселе адамдарды әрқашанда әрқилы ойландыруы керек еді, ой деңгейлері дамудың әртүрлі баспалдағында біркелкі дәрежеде болмаса да» [1; 81 б].

Қазіргі тенденциялар мен технологиялар: 20-21 ғасырда бухгалтерлік есеп ақпараттық технологиялардың, автоматтандырылған есеп жүйелерінің, есеп беру стандарттарының және заңнаманың дамуына байланысты айтарлықтай өзгерістерге ұшырады. Тұтастай алғанда, бухгалтерлік есеп тарихы қоғамның, экономиканың және технологияның дамуына сәйкес қаржылық есеп пен басқару әдістерінің эволюциясын көрсетеді.

Бухгалтерлік есеп кез-келген кәсіпорынның сәтті жұмысының ажырамас бөлігі болып табылады. Бухгалтердің рөлі тек қаржылық операцияларды дұрыс есепке алуда ғана емес, сонымен қатар деректерді талдау, есептілікті қалыптастыру және салық пен қаржы саласындағы заңнаманың сақталуын қамтамасыз ету арқылы бизнеске стратегиялық қолдау көрсетуде.

Бухгалтердің негізгі қызметі - компанияның қаржылық операцияларының есебін жүргізу. Бұған кірістер мен шығыстарды тіркеу, бухгалтерлік есеп беру, қаржылық міндеттемелердің орындалуын бақылау жатады. Бухгалтерлік есепті дұрыс есепке алмай, қаржылық есептілікті бекітілген қағидаларға сәйкес қалыптастырмай, қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету және компания ресурстарын тиімді басқару мүмкін емес.

Бухгалтерлік ақпарат тұтынушыларға «фирманың шаруашылық қызметін шектелген ресурстар жағдайында басқаруда альтернативті жолдар табу арқылы негізделген шешімдер қабылдауға мүмкіндік туғызады» [2; 13 б].

Жасанды интеллектің қарқынды дамуымен, бухгалтердің маңыздылығы түсіп жатқаны байқалады. Бухгалтер жасанды интеллектке қарағанда неге таңдалуы мүмкін екендігі туралы бірнеше дәлел келтіруге болады:

1) икемділік және мәнмәтіндік түсіну: бухгалтер белгілі бір бизнес жағдайын тәжірибесі мен мәнмәтіндік түсінігімен стандартты бухгалтерлік есеп әдістерін компанияның ерекше жағдайларына бейімдей алады, ал жасанды интеллект тек шаблондық тәсілдермен шектелуі мүмкін;

2) күрделі / стандартты емес операциялар: бухгалтер нақты ережелер мен құрылымдық деректерді қажет ететін жасанды интеллект алгоритмдері үшін қиын болуы мүмкін күрделі немесе стандартты емес операцияларды талдауда жақсы жұмыс істей алады;

3) стандарттар мен стандарттарды сақтау: пайда болған бухгалтерлік мәселелер нақты бағалар мен нақты ережелерді қолдануды талап етуі мүмкін, бұл бухгалтердің тәжірибесі мен стандарттарды түсінуі Машиналық оқыту алгоритмдерін қолданудан гөрі құнды болуы мүмкін;

4) клиенттермен байланыс: бухгалтерде жасанды интеллект үшін қиын болуы мүмкін қарым-қатынас және кеңес беру дағдылары болуы мүмкін, әсіресе клиенттердің жеке сұраныстарын есепке алу мәнмәтінінде.

Дегенмен, жасанды интеллект, әсіресе бухгалтерлік есепті пайдаланудың күнделікті тапсырмаларды автоматтандыру, үлкен көлемдегі деректерді өңдеу және үлгілерді анықтау сияқты артықшылықтары бар екенін ескеру маңызды, бұл бухгалтерлерге талдау мен стратегиялық шешімдерге назар аударуға мүмкіндік береді. Осылайша, жақсы тәсіл - жасанды интеллект оны алмастырудың орнына бухгалтердің дағдылары мен тәжірибесін толықтыратын құрал ретінде пайдалану.

Бухгалтерлік есепте жасанды интеллект қолданудың артықшылықтары мен кемшіліктерін атап өтуге болады:

Артықшылықтары:

1) күнделікті тапсырмаларды автоматтандыру: есеп беру, деректерді талдау және транзакцияларды есепке алу сияқты күнделікті бухгалтерлік операцияларды автоматтандыру үшін пайдаланылуы мүмкін, бұл процестерге кететін уақытты қысқартады;

2) қателерді азайту: үлкен көлемдегі деректерді жоғары дәлдікпен өңдеуге қабілетті, бұл қаржылық есептілік пен бухгалтерлік құжаттамадағы қателіктердің ықтималдығын азайтуға көмектеседі;

3) талдама және болжау: көмегімен қаржылық деректерді тереңірек талдауға, жасырын тәуелділіктерді анықтауға, сондай-ақ қолда бар деректер негізінде қаржылық тенденцияларды болжауға болады.

Кемшіліктері:

1) іске асырудың қиындығы: кейбір жасанды интеллект жүйелері оларды енгізу және қолдау үшін айтарлықтай инвестициялар мен арнайы білімді қажет етуі мүмкін, бұл шағын бухгалтерлік бөлімдер үшін проблемалы болуы мүмкін;

2) әрқашан түсінікті шешімдер бола бермейді: машиналық оқытудың күрделі модельдерін қолданған жағдайда, қабылдаған шешімдерді деректерді талдауға мамандандырылған білімі жоқ адамдар үшін түсіну қиын болуы мүмкін;

3) деректер қауіпсіздігі: бухгалтерлік есепте қолдану қаржылық деректерді сақтау және өңдеу жүйелерінде қосымша осалдықтар тудыруы мүмкін, бұл ақпараттың қауіпсіздігі мен құпиялылығы үшін қосымша шараларды қажет етеді.

Бухгалтерлік есепте жасанды интеллектіні енгізу мен қолдануды қарастырған кезде осы факторларды ескеру қажет.

Қорытындылай келе, бухгалтерияның болашағы қаржы саласы мен жалпы бизнестің дамуына үздіксіз әсер ететінін атап өтуге болады. Цифрландыру, реттеудегі өзгерістер және қаржыны стратегиялық басқаруға көшу сияқты заманауи тенденциялар бухгалтерлерден нақты есеп жүргізуді ғана емес, сонымен қатар бизнестің қаржылық тұрақтылығы мен қауіпсіздігін қамтамасыз ете алатын компаниялардың стратегиялық серіктестері болуды талап етеді.

Бухгалтерлік есептің болашағы деректерді талдауға, бухгалтерлік есепті Автоматтандыру және талдамалық есептерді құру үшін заманауи технологияларды қолдануға және стратегиялық жоспарлау мен шешім қабылдауға белсенді қатысуға байланысты. Егер болашаққа қарайтын болсақ, бухгалтер жасанды интеллектіні қолданатын болса, әртүрлі қолданыстағы бағдарламаларға сандарды енгізбей, құжаттардың дұрыс толтырылғанын, ондағы сомалардың дұрыс жазылғандығын тексермей, оның орнына кәсіпорынның есеп саясатын жүзеге асырумен байланысты міндеттерді шеше алады, салық тәуекелдерін болжай алады, кәсіпорынның барлық көрсеткіштерін жақсартуға күш жұмсай алады.

Мұның бәрі бухгалтерлік есептің рөлі одан әрі дамып, басқару процестеріне тереңірек еніп, болашақта бизнесті табысты дамытудың негізгі құралы ретінде өзінің маңыздылығын көрсетеді.

Әдебиеттер

1. Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения. Издание 2. Москва: Политиздат, 1967. - с. 81
2. Нидлз Б., Андерсон Х., Колдуэлл Д. Принципы бухгалтерского учета. Пер. с англ. Под ред. Я. В. Соколова. - 2-е изд., стереотип.- М.: Финансы статистика, 2003.- с. 495.

Құдайбергенов Д.Р., Измайлова Ж. (Қарағанды Бөкетов университеті)

Ғылыми жетекші – э.ғ.м., аға оқытушы Садуақасова М.Б.

БУХГАЛТЕРЛІК КӘСІПТЕ ЖАСАНДЫҚ ИНТЕЛЛЕКТТІҢ ОРНЫ

Жасандық интеллект (ЖИ) - бұл компьютерлер мен басқа құрылғылардың адамдай ойлауға және өздерін үйренуге қабілетті болуы. ЖИ көптеген салаларда қолданылады, сондай-ақ бухгалтерлік кәсіпте. ЖИ бухгалтерлік жұмыстарын жүргізуде көмектеседі, мысалы, файлдарды жүктеу, есептілік жүргізу, аудит жасау және т.б. ЖИ көптеген деректерді жылдам және дәл жиналады. Бұл бухгалтерлерге деректерден тиімді ақпараттар алуға және жақсы сұрақтар қоюға мүмкіндік береді.

ЖИ бухгалтерлердің өнімділігін және тиімділігін арттырады, бірақ оларды толық қайта орнатуға мүмкін бе? ЖИ бухгалтерлік кәсіпте көптеген мүмкіндіктер жасайды, бірақ оны